

15.7.2014

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

VASTAANOTTOASIAT 1.1.–30.6.2014

1. Johdanto

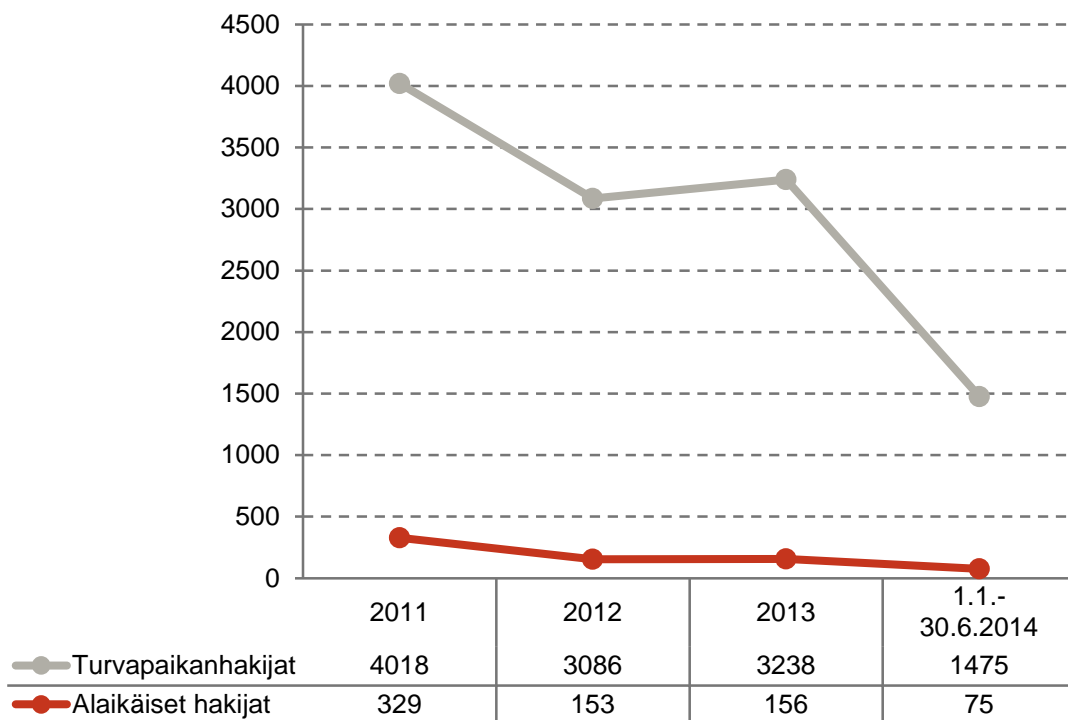
Tilastokatsauksessa kuvataan turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmän vuoden 2014 ensimmäisen puolivuotiskauden tunnuslukuja. Katsauksessa käydään läpi esimerkiksi majoituspaikkojen määrää ja sen vaihtelua vastaanottokeskuksissa. Lisäksi esitellään ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilastoja sekä tilastoja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin muuttamisesta.

2. Turvapaikanhakijoiden määrä vaikuttaa majoituspaikkojen määrään

Tänä vuonna on saapunut 1.1.–30.6. yhteensä 1 475 turvapaikanhakijaa, mikä on lähes sama kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna, jolloin turvapaikanhakijoita saapui 1 480.

Ilman huoltajaa saapuvien alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä on myös lähes sama kuin viime vuonna. Tänä vuonna alaikäisiä turvapaikanhakijoita on tullut 75, kun viime vuonna kesäkuun loppuun mennessä hakijoita tuli 77.

Turvapaikanhakijat vuosina 2011–2013 ja 1.1.-30.6.2014

Majoituskapasiteettia on kuluvan vuoden aikana sopeutettu tulijamääriin.

Yksin tulleet alaikäiset majoitetaan ryhmäkoteihin tai tukiasuntoihin. Näitä yksin tulleiden alaikäisten majoituspaikkoja on vähennetty vuoden aikana yhteensä 56 paikalla; Siuntion ryhmäkoti/tukiasumisyksikkö lopetti toimintansa 30.4.2014.

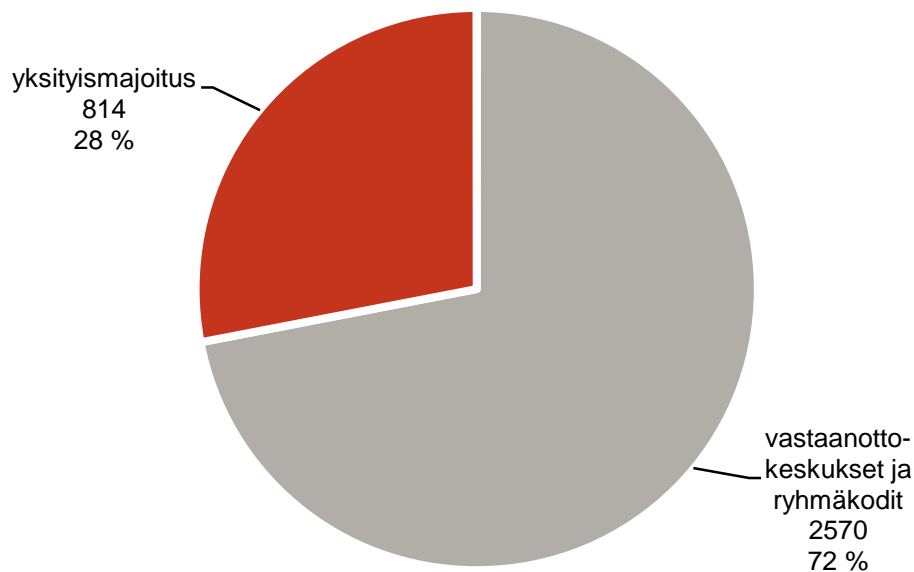
Kesäkuun lopussa Suomen viidessä ryhmäkodissa ja tukiasumisyksikössä oli yhteensä 77 alaikäisille turvapaikanhakijoille tarkoitettua majoituspaikkaa.

Myös vastaanottokeskusten paikkamääriä on vähennetty yli 400 paikalla. Ruukin ja Punkalaitumen vastaanottokeskusten toiminta päättyi lokakuussa 2014. Vastaanottokeskuksissa oli kesäkuun lopussa 2 446 majoituspaikkaa.

Vastaanottojärjestelmässä on vuoden 2014 ensimmäisen puolen vuoden aikana ollut kirjoilla keskimäärin 2 971 turvapaikanhakijaa, joista ilman huoltajaa saapuneita oli 67. Vastaanottokeskuksissa asui noin 2 090 turvapaikanhakijaa. Yksityismajoituksessa keskimäärin 814 turvapaikanhakijaa.

Kuntapaikkaa odottavien, myönteisen oleskeluluvan saaneiden määrä vastaanottokeskuksissa oli vuoden 2014 ensimmäisen puolen vuoden aikana keskimäärin noin 408 henkilöä.

Turvapaikanhakijoiden majoittuminen alkuvuonna 2014

Turvapaikanhakijoiden vastaanotosta säädetään laissa kansainvälistä suojelua ha-
kevan vastaanotosta (746/2011). Turvapaikanhakijoille tarjotaan vastaanottopalve-
luina:

- tilapäinen majoitus turvapaikkaprosessin ajaksi
- akuutti sairaanhoito
- sosiaalipalveluja sisältäen vastaanottorahan
- tulkkipalveluja
- lainopillinen neuvonta
- työ- ja opintotoimintaa
- perusopetusikäisille lapsille peruskouluopetus.

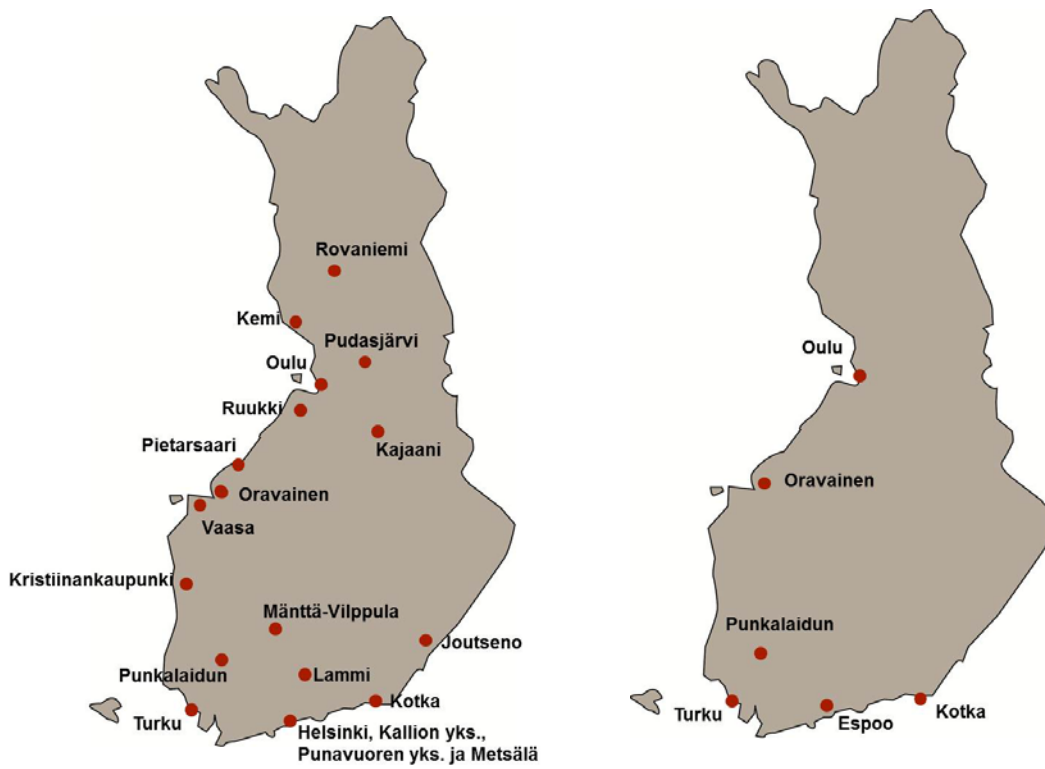
Turvapaikanhakijoiden vastaanotto järjestetään vastaanottokeskuksissa. Vastaanot-
to on kaksivaiheinen:

1. Uusi turvapaikanhakija majoitetaan ensiksi kauttakulkukeskukseen. Näissä kaut-
takulkukeskuksissa turvapaikanhakija asuu siihen saakka kunnes poliisi ja Maa-
hanmuuttovirasto ovat suorittaneet turvapaikkakuulustelun ja -tutinnan. Kautta-
kulkukeskuksia ovat Helsingin, Turun, Oulun ja Joutsenon vastaanottokeskuk-
set.
2. Tämän jälkeen henkilö siirretään odotusajan vastaanottokeskukseen odotta-
maan päätöstä turvapaikkahakemukselleen. Ilman huoltajaa saapuvat alaikäiset
turvapaikanhakijat majoitetaan ryhmäkoteihin ja tukiasumisyksiköihin.

Maahanmuuttovirasto on pyrkinyt lisäämään hajasijoitusperiaatteella toimivia vas-
taanottokeskuksia, joissa turvapaikanhakijat majoitetaan normaaleihin vuokra-
asuntoihin. Tämä menettely on vastaanottojärjestelmän kannalta joustavampi ja ta-
loudellisempi vaihtoehto. Majoitettavien kannalta se lisää parhaimmillaan asukkaan
itsenäisyyttä, oma-aloitteellisuutta ja mahdollisuutta normaaliin oman elämän hallin-
taan.

Vastaanottokeskusten ja alaikäisyksiköiden sijainnit

Vastaanottokeskukset 1.7.2014	Paikat	Alaikäisyksiköt 1.7.2014	Paikat
Helsinki/Kallio	150	Kotka	
Helsinki/Punavuori	150	• ryhmäkoti Koivula	14
Lammi (SPR)	125	Oravainen	
Metsälä + säilöpaikat	46+40	• ryhmäkoti Ruths	14
Joutseno	300	Oulu	
Kemi, Rov. vok (SPR)	120	• ryhmäkoti	7
Kajaani	100	• tukiasumisyksikkö	14
Oravainen	110		
Oulu	200		
Oulu, Pudasjärvi	110	Turku	
		• ryhmäkoti Pansio	14
Kotka	100		
Kristiinankaupunki (SPR)	100		
Pietarsaari, Oravaisten vok	100		
Punkalaidun, Turun vok (SPR)	120	Espoo	14
Rovaniemi (SPR)	100	• ryhmäkoti	
Mänttä-Vilppula (SPR)	125		
Ruukki (SPR)	100		
Turku (SPR)	150		
Vaasa	100		

2.1 Vastaanottokeskukset

Vastaanottokeskuksia ylläpitävät valtion ohella kunnat ja Suomen Punainen Risti. Valtiolla on kaksi vastaanottokeskusta, yksi Joutsenossa ja yksi Oulussa. Oulun vastaanottokeskuksen sivutoimipiste sijaitsee Pudasjärvellä. Kunnallisia keskuksia ovat Helsingin, Metsälän, Kotkan, Vaasan, Oravaisten, ja Kajaanin vastaanottokeskukset. Oravaisten keskuksella on sivutoimipiste Pietarsaaressa.

SPR:n vastaanottokeskuksia ovat Turun, Punkalaitumen, Mänttä-Vilppulan, Lamin, Kristiinankaupungin, Ruukin, Rovaniemen ja Kemin keskuksset.

2.2 Ryhmäkodit ja tukiasumisyksiköt

Ilman huoltajaa saapuvien majoitusyksiköt ovat ryhmäkoteja tai tukiasumisyksiköitä. Tukiasumisyksikköön majoitetaan 16–17-vuotiaita nuoria. Ryhmäkotien majoitus- ja henkilöstömitoitusta säätelee lastensuojelulaki.

2.3 Säilöönottoyksikkö

Ulkomaalainen voidaan sijoittaa säilöönottoyksikköön esimerkiksi, jos on odotettavissa, että hän piiloutuu välttääkseen käännyttämisen tai maasta karkottamisen. Turvapaikanhakija voidaan sijoittaa säilöön myös silloin, kun se on tarpeellista epäselvän henkilöllisyyden selvittämiseksi.

Suomen ainoa säilöönottoyksikkö toimii Metsälän vastaanottokeskuksen yhteydessä Helsingissä. Majoituspaikkoja säilöönottoyksikössä on 40. Säilöönottoyksikön toimintaa ohjaa laki säilöön otettujen kohtelusta.

Joutsenon vastaanottokeskuksen yhteyteen ollaan rakentamassa toista 30-paikkaista säilöönottoyksikköä. Toiminta pyritään aloittamaan 1.10.2014 alkaen.

2.3.1 Metsälän säilöönottoyksikköön rekisteröidyt uudet asiakkaat 1.1.–30.6.2014

Säilöön otettuja yhteensä 222

- Miehiä 203 (91,4 %)
- Naisia 19 (8,6 %)

Säilöönoton pituus 30.6.2014 mennessä päättyneiden rekisteröintien osalta: Keskiarvo oli 23,2 vuorokautta; lyhin oli 0 vrk ja pisin 131 vuorokautta.

2.3.2 Alaikäiset säilöönottoyksikössä 1.1.–30.6.2014

Alaikäiset yhteensä	17
• Ilman huoltajaa	3
• Huoltaja mukana	14
• Poikia	14
• Tyttöjä	3

Alaikäisten säilöönoton keston keskiarvo 10,7 vuorokautta. Lyhin 1 vuorokausi, pisin 36 vuorokautta.

Nuorin alaikäinen oli 5 kuukauden ikäinen, vanhin 17 vuotta ja 2 kuukautta. Ilman huoltajaa olleiden alaikäisten kohdalla säilöönoton kesto oli keskimäärin 5,3 vuorokautta: lyhin 1 vuorokausi ja pisin 14 vuorokautta. Ikäjakaumaltaan nuorin yksin tullut alaikäinen oli 15 vuotta 5 kuukautta ja vanhin 17 vuotta 2 kuukautta. Perhekuntia, joissa lapsia oli yhteensä 7.

2.4 Ihmiskaupan uhrien auttaminen

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä sijaitsee Joutsenon vastaanottokeskuksessa. Vuoden 2012 lokakuun loppuun saakka Oulun vastaanottokeskus koordinoi alaikäisten ihmiskaupan uhrien auttamista. Sen jälkeen toiminta siirtyi kokonaan Joutsenoon.

Lain mukaan vastaanottokeskuksen johtaja tekee päätöksen auttamisjärjestelmään ottamisesta ja auttamisen päättymisestä. Ihmiskaupan uhrin auttamisen sisällöt suunnitellaan tapauskohtaisesti. Palveluina voidaan antaa erilaista neuvontaa ja ohjausta, kriisiapua, sosiaali- ja terveyspalveluja, asumispalveluja, turvallisuuspalveluja, taloudellista tukea vastaanottorahana tai toimeentulotukena.

Aikuisten ihmiskaupan uhrien ja uhriepäilyjen määrä on kasvanut viime vuosina huomattavasti. Tällä hetkellä auttamisjärjestelmässä on kaikkiaan 77 asiakasta, joista alaikäisiä on kaksi.

**Aikuiset auttamisjärjestelmässä, Joutsenon vastaanottokeskus
1.1.2006–30.6.2014**

	Ehdotettu*	Otettu	Kielteiset	Poistetu**
2006	6	6	-	1
2007	3	2	-	6
2008	12	13	-	-
2009	41	17	24	10
2010	55	44	5	9
2011	64	51	15	26
2012	63	48	8	35
2013	128	56	72	47
2014	28	21	5	46
yht.	400	258	129	133

**Ehdotettu merkitsee sitä, että tapausta tutkitaan ja selvitetään, otetaanko henkilö auttamisjärjestelmään.*

***Tapaus on merkitty poistetuksi, jos henkilö on poistunut maasta, ei ole enää tarvinnut auttamisjärjestelmää tai saanut oleskeluluvan.*

**Alaikäiset auttamisjärjestelmässä, Oulun vastaanottokeskus
1.1.2005–30.6.2014**

	Ehdotettu*	Otettu	Kielteiset	Poistetu**	Siirretty***
2005	4	4		0	
2006	3	3		0	
2007	3	3		1	
2008	3	3		5	
2009	2	0	1	0	
2010	8	4	3	1	1
2011	3	4	0	0	
2012	5	2	3	0	0
2013	3	3			
2014	2	2			
yht.	36	28	7	7	1

**Ehdotettu merkitsee sitä, että tapausta tutkitaan ja selvitetään, otetaanko henkilö auttamisjärjestelmään.*

***Tapaus on merkitty poistetuksi, jos henkilö on poistunut maasta, ei ole enää tarvinnut auttamisjärjestelmää tai saanut oleskeluluvan.*

****Henkilö on siirretty Joutsenon vastaanottokeskukseen.*

2.4.1 Auttamisjärjestelmään otettujen ihmiskaupan uhrien uhriutumisperusteet ja sukupuolijakauma

Kuluvan vuoden aikana auttamisjärjestelmään otettujen ihmiskaupan uhreista noin 45 prosenttia on seksuaalisen hyväksikäytön uhreja ja noin 51 prosenttia oli joutunut

työperäisen ihmiskaupan uhriksi. Sukupuolijakaumaltaan uhreista suurin osa on naisia.

3. Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden siirtyminen vastaanottokeskuksista kuntiin

Vuoden 2014 aikana vastaanottokeskuksissa on asunut keskimäärin 408 oleskeluluvan saanutta henkilöä joka kuukausi.

Turvapaikanhakijan tulisi päästä siirtymään mahdollisimman nopeasti omaan asuntoon johonkin kuntaan sen jälkeen, kun hän on saanut turvapaikan. Silloin hänen kotoutumisensa suomalaiseen yhteiskuntaan pääsisi tehokkaasti käyntiin. Vastuu oleskeluluvan saaneiden kuntiin siirtymisestä on alueellisilla ELY-keskuksilla. Keskuksset neuvottelevat alueensa kuntien kanssa pakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta.

Riittävää määrää kuntapaikkoja ei ole löytynyt, minkä vuoksi Maahanmuuttovirasto on kehottanut vastaanottokeskuksia aktivoimaan oleskeluluvan saaneita muuttamaan omaehtoisesti kuntiin asumaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vastaanottokeskukset ovat tehneet yhdessä oleskeluluvan saaneen henkilön kanssa suunnitelman asunnon etsimisestä ja muutosta johonkin kuntaan.

Alkuvuoden 2014 aikana (1.1.–31.4.) 571 oleskeluluvan saanutta muutti vastaanottokeskuksista kuntiin. Edellisvuoden aikana muuttajia oli koko vuonna yhteensä noin 1 900 henkilöä.

4. Vapaaehtoinen paluu

Maahanmuuttoviraston ja Kansainvälisen siirtolaisjärjestön (IOM) yhteinen Paluumuuttohanke kestää 31.12.2014 saakka. Hankkeita on ollut useampi, ensimmäinen hanke alkoi 1.1.2010. Nykyinen hanke on Euroopan paluurahaston ja Maahanmuuttoviraston rahoittama. Tarkoituksena on luoda yleiset ja toimivat viitekehykset toiminnalle Suomessa niin, että vapaaehtoinen paluuohjelma voi jatkua hankkeen päättymisenkin jälkeen. Hankkeiden aikana on kaikkiaan palannut vapaaehtoisesti yli 1300 henkilöä.

Kuluvan vuoden aikana (1.1.–31.5.) on kotimaahansa palannut 141 henkilöä.